

ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πρόεδρος ΣΥ.Δ.ΝΟ.Χ.

In English: SPECIAL NEEDS CHILDREN AND PERIOPERATIVE NURSING

Ioannis G. Koutelekos

Associate Professor, University of West Attica, Department of Nursing, President of GORNA

DOI: 10.5281/zenodo.8066835

Cite as: Koutelekos, Ioannis. (2022). SPECIAL NEEDS CHILDREN AND PERIOPERATIVE NURSING. Perioperative Nursing (GORNA), E-ISSN:2241-3634, 11(4), 346–348. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8066835>

Ο όρος παιδιά με ειδικές ανάγκες στην υγειονομική περίθαλψη καλύπτει τα παιδιά με χρόνιες παθήσεις καθώς και τα παιδιά με αναπηρίες που εμφανίζουν ήπια έως σοβαρή αναπηρία. Η διεθνής επιστημονική βιβλιογραφία ορίζει τους παιδιατρικούς ασθενείς με "ειδικές ανάγκες" ως τα παιδιά που εκδηλώνουν ψυχοσωματικές διαταραχές συνάμα με γνωσιακά και σχεσιακά προβλήματα^{1,2}. Πολλά από αυτά τα παιδιά έχουν αναπτυξιακές και διανοητικές καθυστερήσεις ή και λειτουργικούς περιορισμούς που απαιτούν μακροχρόνια υγειονομική φροντίδα υγείας.³ Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες που χρήζουν υγειονομικής περίθαλψης είναι εκείνα που έχουν ή και που κινδυνεύουν να έχουν μια σωματική, αναπτυξιακή, συμπεριφορική ή συναισθηματική κατάσταση που απαιτεί περισσότερες από μια υπηρεσίες φροντίδας υγείας ή άλλες συναφείς υπηρεσίες υγείας σε σχέση με τους υπόλοιπους συνομηλίκους τους,⁴ Συνήθως, παιδιά με ειδικές ανάγκες προσδιορίζονται τα παιδιά που έχουν

περισσότερες από το μέσο όρο ανάγκες στην παροχή υπηρεσιών υγείας και οι οποίες ανάγκες τους αναμένεται να διαρκέσουν περισσότερο από 12 μήνες.⁵

Είναι ανάγκη να τονιστεί ότι εντός του πληθυσμού των παιδιών με ειδικές ανάγκες που χρήζουν υγειονομικής φροντίδας υγείας, υπάρχει σημαντική ποικιλομορφία όσον αφορά τον τύπο και τη σοβαρότητα των ειδικών αναγκών τους, των απαιτήσεων και των εφαρμογών των υπηρεσιών φροντίδας υγείας, καθώς και άλλων συναφών υπηρεσιών υγείας.⁶⁻⁸

Είναι γεγονός ότι στις χρόνιες παιδιατρικές παθήσεις, η κατάσταση του παιδιού καθώς και η πορεία της νόσου, της θεραπείας επηρεάζουν σημαντικά την υγεία και τη λειτουργικότητα της οικογένειας,⁹ ειδικά στην περίοδο που το παιδί με ειδικές ανάγκες χρειάζεται να υποβληθεί σε μια χειρουργική επέμβαση.¹⁰ Η περιεγχειρητική διαχείριση των παιδιατρικών ασθενών με ειδικές ανάγκες χρειάζεται να σχεδιάζεται προσεκτικά,

ώστε να εξασφαλίζεται σε αυτά τα παιδιά μια πιο άνετη και λιγότερο τραυματική εμπειρία.^{11,12}

Για τους παιδιατρικούς ασθενείς με ειδικές ανάγκες, η συνήθης περιεγχειρητική πορεία αντιμετωπίζει αρκετές δυσκολίες, κυρίως λόγω της χειρουργικής και αναισθησιολογικής κρισιμότητας.¹³ Οι συγκεκριμένοι μικροί ασθενείς έχουν πολύ αυξημένο περιεγχειρητικό κίνδυνο λόγω των ανατομικών χαρακτηριστικών τους, της υποκείμενης νόσου αλλά και λόγω της πιθανής συνύπαρξης άλλων νοσημάτων¹⁴

Ιδιαίτερο και κρίσιμο σημείο κατά την περιεγχειρητική περίοδο αποτελεί η αναισθησιολογική διαχείριση ειδικά σε μη συνεργάσιμους ασθενείς ηλικίας από 6 έως 14 ετών. Τα ευρήματα μελέτης έχουν δείξει, ότι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες σε αυτή την ηλικιακή ομάδα αντιμετωπίζουν δυσκολίες συνεργασίας (παιδιά με διαταραχές αυτιστικού φάσματος, με νοητική υστέρηση), παράλληλα εμφανίζουν κινητικές δυσλειτουργίες (παιδιά με εγκεφαλική παράλυση, με επιληψία, με άλλες εγκεφαλικές παθολογίες, νευρομυϊκές διαταραχές), καθώς και υπάρχουν παιδιά με κρανιο-προσωπικές ανωμαλίες (σύνδρομο Down, άλλα και με άλλα γενετικά σύνδρομα). Σε αυτά τα παιδιά η διαδικασία της αναισθησίας χρειάζεται να γίνεται με μεγάλη προσοχή, ασφάλεια, ώστε να προκύπτει ένα επιτυχές αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, χρειάζεται από τους επαγγελματίες υγείας να πραγματοποιείται ενδεδειγμένη προεγχειρητική

αξιολόγηση (ιατρικό ιστορικό, φυσική εξέταση, αξιολόγηση εργαστηριακών εξετάσεων, αξιολόγηση ζωτικών παραμέτρων, καθώς και προγνωστικών δεικτών δύσκολου αεραγωγού), καθώς και τήρηση της "τυπικής" περιεγχειρητικής πορείας (χρόνος και διάρκεια προεγχειρητικής, διεγχειρητικής και μετεγχειρητικής φάσης). Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί στα παιδιά με ειδικές ανάγκες μια εξατομικευμένη ειδική περιεγχειρητική νοσηλευτική φροντίδα που να τους κάνει να νιώθουν ασφαλείς, σύμφωνα με τις ανάγκες τους και να τους καλύπτει όλες εκείνες τις απαραίτητες προφυλάξεις, ώστε να ελαχιστοποιηθούν πιθανές επιπλοκές.¹⁵

Τέλος, για να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της περιεγχειρητικής νοσηλευτικής φροντίδας συνολικά χρειάζεται να υπάρχει κατάλληλη κουλτούρα¹⁶ που να αποπνέει κλίμα ασφάλειας και να προτρέπει τη διεύρυνση της διεπιστημονικής επικοινωνίας μεταξύ των επαγγελματιών υγείας¹⁷ με κατάλληλη υποστήριξη συνηγορίας^{18,19} των μικρών ασθενών. Παράλληλα, χρειάζεται να εφαρμοστεί περιεγχειρητική συμβουλευτική υποστήριξη²⁰ των παιδιών με ειδικές ανάγκες και των οικογενειών τους, με επίκεντρο την οικογένεια²¹ τηρώντας με σεβασμό τα δικαιώματα των παιδιών²² και όλων των άλλων ιδιαίτερων αναγκών τους.^{23,24}

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Caicedo C. Families with Special Needs Children: Family Health, Functioning, and Care Burden. *J. Am. Psychiatr. Nurses Assoc.* 2014;20(6):398–407.
2. Huang L; Freed GL, Dalziel K. Children With Special Health Care Needs: How Special Are Their Health Care Needs? *Acad. Pediatr.* 2020;20(8):1109–1115.

3. Lollar D, Hartzell M, Evans M. Functional difficulties and health conditions among children with special health needs. *Pediatrics*. 2012; 129(3): e714-e744.
4. McPherson M, Arango P, Fox H, Lauver C, McManus M, Newacheck PW, ... & Strickland B. A new definition of children with special health care needs. *Pediatrics*. 1998;102(1):137-139.
5. Bethell CD, Read D, Stein RE, Blumberg SJ, Wells N, Newacheck PW. Identifying children with special health care needs: development and evaluation of a short screening instrument. *Ambulatory Pediatrics*, 2002; 2(1):38-48.
6. Perrin JM. Health services research for children with disabilities. *The Milbank Quarterly*. 2002; 80(2): 303-324.
7. Szilagyi PG, Shenkman E, Brach C, LaClair BJ, Swigonski N, Dick A, ... & Lewit E. Children with special health care needs enrolled in the State Children's Health Insurance Program (SCHIP): patient characteristics and health care needs. *Pediatrics*. 2003;112(Suppl E1):e508-e520.
8. Warfield ME, Gulley S. Unmet need and problems accessing specialty medical and related services among children with special health care needs. *Matern Child Health J*. 2006;10:201-216.
9. American Academy of Pediatrics. (2003). Family pediatrics: Report of the Task Force on the Family. *Pediatrics*, 111, 11541-1571. Available at: http://pediatrics.aappublications.org/content/111/Supplement_2/1541.full.html Accessed at: 02/10/2022.
10. Livingston MH, Walton JM, Cohen E. Surgery for children with disabilities: not without risk. *Developmental Medicine & Child Neurology*. 2021; 63(2): 130-130.
11. American Academy of Pediatric Dentistry. Council on Clinical Affairs Guideline on Management of Dental Patients with Special Health Care Needs. *Pediatr. Dent*. 2012, 34, 160-165.
12. Mallineni SK; Yiu CKY. Dental Treatment under General Anesthesia for Special-Needs Patients: Analysis of the Literature. *J. Investig. Clin. Dent*. 2016; 7(4): 325-331.
13. Stanková M; Buřcek A; Dostálová T; Ginzelová K; Pacáková Z; Seydlová M. Patients with Special Needs within Treatment under General Anesthesia- Meta-Analysis. *Prague Med. Rep*. 2011; 112(3): 216-225.
14. Rathi MD; Kashani R, Chinn CH; Nandi SS. Compliance of Special Health Care Needs and Healthy Pediatric Patients with Preventive Visits after Dental Treatment under General Anesthesia. *J. Dent. Child*. 2021; 88(2):74-79.
15. Ciccozzi A, Pizz, B, Vittori A, Piroli A, Marrocco G, Della Vecchia F., ... & Marinangeli F. The Perioperative Anesthetic Management of the Pediatric Patient with Special Needs: An Overview of Literature. *Children*. 2022;9(10):1-15,1438.
16. Koutelekos I. Culture of education and safety in perioperative nursing. *Perioperative nursing (GORNA)*. 2017; 6 (1): 66-68.
17. Koutelekos I., The need for communication between health professionals and patients *Perioperative Nursing (GORNA)*. 2015;4(1):1-2.
18. Koutelekos I. The nurse as the patient's advocate. *Perioperative nursing (GORNA)*. 2021;10 (3):131-132.
19. Koutelekos I. The concept of advocacy in Perioperative Nursing. *Perioperative nursing (GORNA)*, 2021;10(4): 216-219.
20. Koutelekos I. Perioperative counseling in children. *Rostrum of Asclepius*. 2012; 11(1): 523-530.
21. Koutelekos I. The importance of family-centered health care. *Perioperative nursing (GORNA)*. 2019; 8(2): 88-92.
22. Koutelekos I. Rights of pediatric patient. *Rostrum of Asclepius*. 2013;12(1): 47-55.
23. Koutelekos I. Polikandrioti M. Identification of pediatric patient. *Rostrum of Asclepius*. 2012;11(3): 319-329.
24. Koutelekos J. Gerogianni G. Religiousness in hospitals. *Rostrum of Asclepius*, 2011;10(4):480-489.